

Redaktionelt forord

I de seneste årtier er flere gigantiske infrastrukturprojekter blevet enten besluttet eller afsluttet. Det danske samfund bindes sammen på stadig flere og komplekse måder. I dette nummer af *Økonomi & Politik* har vi derfor valgt at beskæftige os med det aktuelle tema »Transportens politik og økonomi«. Det indeholder analyser af konkrete projekter, men også af transportpolitikens mere principielle problemer: Hvordan griber transport ind i andre samfundsområder, hvad er grundlaget for at træffe beslutninger, hvor kan vi lære af andre lande, og hvilke magtinteresser kan være på spil inden for dette felt. Disse er nogle af de centrale spørgsmål, som temaet denne gang fokuserer på. Temareda-tør for de følgende fire bidrag er *Per Homann Jespersen* fra Roskilde Universitet, RUC.

I artiklen »Målstyret transportpolitik – hvad kan Danmark lære af Sverige og Norge?« tager *Claus Hedegaard Sørensen & Henrik Gudmundsson* udgangspunkt i, at en mere samlet transportpolitik i Danmark har haltet bagefter. Detaljeret planlægning har ganske vist fundet sted omkring udvalgte projekter, men ikke mere generelt. Derfor kan det være relevant at efterspore erfaringer fra vores nabolande, der er kommet et stykke længere. Til at sondre mellem flere forskellige styringsformer analyseres såkaldt »målorienteret politik«, »målorienteret forvaltning« samt »målstyring«. Forfatterne når frem til, at vis-

se erfaringer kan bruges, men baseret på et empirisk studie og mange interviews med embedsmænd og politikere i de to lande understreges, at heller ikke i Sverige og Norge er transportpolitikken udviklet på alle punkter.

Det næste bidrag er forfattet af *Peter Næss* og *Jeppé Andersen* og omhandler »Modeller, miljø og manipulation. Vidensfiltrering og magt i beslutningsprocessen omkring den »3. Limfjordsforbindelse««. Vi beskæftiger os her med en særlig politisk beslutningsproces og inddragelsen af miljøhensyn i denne. Først diskuteres, hvordan transportmodeller udvikles, og hvordan politisk magt både skjult og åbenlyst kan indlejres i disse. Dernæst analyseres, hvordan den såkaldte »3. Limfjordsforbindelse« blev miljøvurderet, og hvordan miljøhensyn blev negligeret i den konkrete proces. Disse erfaringer kan dog anvendes mere alment og er nyttige i vurderingen af de faglige kulturer og det politiske klima, der findes omkring særlige projekter i transportpolitikken.

Camilla Riff Brems diskuterer »Landstrafikmodellen – hvordan kvalificeres beslutningsgrundlaget?«. Landstrafikmodellen blev søsat i 2009 på baggrund af en politisk aftale. Forskellige målsætninger er indbygget for at kunne koordinere de forskellige transportformer mere effektivt, tage flere og komplekse

hensyn i beslutninger inden for trafikplanlægningen og sikre, at mål og midler i større grad hænger sammen inden for både person- og godstrafikken. I artiklen diskuteres de forskellige parametre, der kan bygges ind i modellen, hvilke fordele og ulemper der er forbundet hermed, samt hvordan den i fremtiden kan gøre fyldest.

Malene Freudendal-Pedersen giver i sin artikel – »Transportadfærd og transportpolitik – en gensidig afhængighed« – et indblik i forskellige strømninger inden for dansk transportpolitik med udgangspunkt i transportadfærd. Her tænkes i første række på individers adfærd og ikke på virksomheders præferencer. Hun fokuserer i denne forbindelse på idealtyper, livsstilskategorier eller bosætningsmønstre i transportforskningen. Uagtet de forskellige tilgange står det klart, at transportpolitik kan betragtes meget snævert, men at mange forhold i samfundets udvikling og organisering og i vores hverdagsliv griber ind i hinanden på utallige måder og er centrale for transport og transportpolitik. På denne baggrund kan transport bedre forstås som mobilitet.

Det første bidrag uden for temaet leveres af *Christian Lyhne Ibsen* og *Mikkel Mailand* »Er det kun i Danmark, at overenskomsterne bidrager til flexicurity?« leder os over på ar-

bejdsmarkedet, nærmere bestemt den grafiske branche og elektrikerbranchen. Flere aspekter i overenskomsterne granskes nøjere. Igen sættes erfaringer ind i et komparativt perspektiv. Erfaringer fra Danmark sammenlignes med situationen i henholdsvis England og Spanien inden for de samme to brancher. Her konstateres det, at måderne at arrangere overenskomsterne på i Danmark på en række punkter – på visse punkter som i England – kan bidrage til udvikling af »flexicurity«, mens billedet er noget anderledes i Spanien.

Uden for temaet om transport indeholder dette nummer af tidskriftet to artikler. Den anden artikel af *Erik Ernø-Kjølhede* og *Finn Hansson*, »»Relevant forskning« har brug for relevante indikatorer« beskæftiger sig med en aktuell forskningspolitisk problemstilling: Har forskningspolitikken de rigtige instrumenter til rådighed for at registrere og vurdere forskningen. Der argumenteres for, at dette kun delvis er tilfældet. Dette er dog af stor betydning for at tildele forskningsmidler til universitetssystemet, og der anvises veje til udvikling af disse indikatorer. Eksempler fra Danmark og England illustrerer disse problematikker.

Martin Marcussen og *Karsten Ronit*
Ansvarshavende redaktører